

Tiedonanto, joka koskee EU:n toimintasuunnitelmaa: meriekosysteemien suojelu ja ennallistaminen kestävän ja sopeutumiskykyisen kalastuksen varmistamiseksi

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 21.2.2023 tiedonannon koskien EU:n toimintasuunnitelmaa: meriekosysteemien suojelu ja ennallistaminen kestävän ja sopeutumiskykyisen kalastuksen varmistamiseksi (eng. *EU Action Plan: Protecting and restoring marine ecosystems for sustainable and resilient fisheries*) (COM(2023)102 final). Tiedonanto on osa komission julkaisemaa kalastuspakettia. Maatalous- ja kalastusneuvosto keskusteli kalastuspaketista 20.3.2023 ja paketista on tarkoitus laatia neuvoston päätelmät.

Suomen kanta

Suomi suhtautuu myönteisesti kalastuksesta aiheutuvien tutkittujen ympäristövaikutusten vähentämistä ja estämistä edistäviin toimiin sekä tiedonannossa esitettyihin mahdollisuuksiin säätää tällaisista toimista kansallisesti tai alueellisesti. Suomi korostaa yhteisen kalastuspolitiikan alueellistamisen merkitystä toimien toteutuksessa.

Suomi katsoo tiedonannon painopisteen olevan ekologisten seikkojen tunnistamisessa, mutta tiedonannossa tunnistetaan puutteellisesti esitettyihin toimiin liittyvä tarve kattaville vaikutusarvioinneille. Tiedonannossa ei tunnisteta riittävästi tarvetta analyysille esitettyjen toimien kalatalouspoliittisista vaikutuksista mukaan lukien taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset kalatalousalalle.

Suomi katsoo, että tiedonannossa esitetään jossain määrin liian optimistisesti tällä hetkellä päätöksentekoon käytettävissä olevan tiedon määrä ja laatu. Esitettyihin toimiin ei ole kaikilta osin olemassa riittävästi laadukasta tietoa toimien edellyttämään tieteelliseen työhön. Tarvittavan tiedon keruu tulee aiheuttamaan kustannuksia ja uuden lainsäädännön tarvetta.

Suomi suhtautuu myönteisesti tiedonannossa tunnistettuun tarpeeseen lisätä tutkimusta ja tiedonkeruuta päätöksenteon pohjaksi. Samalla Suomi kuitenkin haluaa korostaa tutkimuksen ja tiedonkeruun räätälöintiä erityisesti päätöksenteon vaikuttavuuteen ja tarpeisiin nähden.

Tiedonannossa esitetyt aikataulut ovat eräiltä osin liian kunnianhimoisia. Suomi katsoo, että toimien toteutukselle on varattava realistinen aikataulu ja toimet olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa priorisoidusti ottaen kuitenkin huomioon jo voimassa olevan lainsäädännön velvoitteet.

Suomi suhtautuu myönteisesti sekä EU-tason että kansallisen yhteistyön tiivistämiseen hallinnon ja sidosryhmien välillä sekä kansallisen tiekartan laatimiseen tiedonannossa esitettyjen toimien toimeenpanemiseksi tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tiedonannossa tarkoitettuja toimia toteutettaisiin kansallisesti julkisen talouden suunnitelmien ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa. EU:n budjetin osalta rahoitus määräytyisi sitä koskevien linjausten mukaisesti.

Pääasiallinen sisältö

Komission tiedonannossa esitetään toimintasuunnitelma (action plan) meren ekosysteemien suojelemiseksi ja elvyttämiseksi kestäväen sekä resilientin kalastuksen edistämiseksi. Toimintasuunnitelma on yhdistelmä kalastus- ja ympäristöpolitiikkaa. Komission tavoitteena on mm. nykyistä johdonmukaisempi kalastus- ja ympäristöpolitiikan toimeenpano sekä kestävyuden kolmen pilarin, ekoloogisuuden, talouden ja sosiaalisen ulottuvuuden tasapainoinen soveltaminen.

Toimintasuunnitelmassa esitetään erilaisia toimia joita jäsenmaiden tulisi tehdä kansallisesti tai alueellisessa yhteistyössä. Toimintasuunnitelmassa esitetään myös sellaisia toimia, kantoja, linjauksia tms. joita komission aikoo ehdottaa, toteuttaa tai edistää EU:ssa ja kansainvälisesti kahdenvälisesti, monenvälisesti tai kansainvälisissä järjestöissä kolmansien maiden kanssa. Toimintasuunnitelma sisältää jo olemassa olevan lainsäädännön toimeenpanoa koskevia toimia sekä uutta lainsäädäntöä edellyttäviä toimia.

Toimintaohjelma koostuu toimintakokonaisuuksista, joissa kussakin esitetään erilaisia toimia. Toimintakokonaisuuksia ovat mm. kalastuksen valikoivuuden edistäminen sekä meren herkkiin lajeihin ja merenpohjaan kohdistuvan kalastuksen ympäristövaikutusten vähentäminen, toimintaohjelman toimeenpanon edistäminen taloudellisin keinoin, tutkimuksen, tietopohjan ja innovaation edistäminen, kalastuksen valvonnan kehittäminen sekä hallinnoinnin ja sidosryhmäyhteistyön kehittäminen.

Toimintakokonaisuudet koostuvat useista eri toimista. Tällaisia toimia ovat mm. kalastuksen sivusaalislajien sallittujen enimmäismäärien ja kynnysarvojen asettaminen sekä toimet sivusaalislajien minimoimiseksi, ankeriaan suojelun tehostaminen, kalastuksesta peräisin olevan meriroskan vähentäminen, pyydysten selektion edistäminen tutkimuksella, pyydystettävien kalojen koon optimointi, pohjatroulauksen merkittävä vähentäminen ja lopettaminen MPA:lla, riittävän rahoituksen mobilisointi, tutkimuksen edistämään pyydysten ympäristövaikutusten vähentämiseksi ja tiedonkeruuohjelmien päivitys uusia ja vanhoja tietotarpeita vastaavaksi, kalastuksen valvonnan tehostaminen sekä kansallisten tiekarttojen laadinta toimintasuunnitelman toteuttamiseksi. Toimintasuunnitelmassa esitetään myös erityisen uuden laajapohjaisen ryhmän perustamista komission toimesta. Ryhmän tehtävänä olisi mm. toimintasuunnitelman toteutuksen edistäminen ja toimintasuunnitelman toimeenpanon edistymisen seuranta.

Toimet sivuavat moni olemassa olevia kokonaisuuksia ja niiden puitteissa jo toteutettavia toimia. Tällaisia kokonaisuuksia ovat mm. kansallinen merenhoitosuunnitelma ja HEL-COM:n päivitetty Baltic Sea Action Plan (BSAP), BALTFISH työ sekä kansallisen lainsäädännön perusteella luonnonvarojen kestävä hyödyntämisen säätely ja suojelu. Monien toimien taustalla on EU:n meriympäristön suojelua koskeva voimassa oleva lainsäädäntö, kuten meristrategiadirektiivi sekä luonto- ja lintudirektiivi. Tiedonannossa viitataan myös EU-tason strategiatyöhön kuten komission tiedonantoon sinisestä taloudesta (COM/2021/240).

Tiedonannossa sivutaan sekä EU-tason että kansallista biodiversiteettityötä ja komission asetusehdotusta ennallistamisesta ja jäsenmaiden sitoumuksia (pledges). Lisäksi tuodaan esille mm. EU:n sitoutuminen biologista monimuotoisuutta koskeviin tavoitteisiin kuten 30 % tavoitteeseen merialueiden suojelusta. Komission tiedonanto valtamerten hallinnoista ja yhteisen kalastuspolitiikan ulkoisesta ulottuvuudesta ovat johdonmukainen osa toimintasuunnitelmaa.

Tiedonannossa esitetään pohjatrollauksen merkittävää rajoittamista erityisesti alueilla, joissa merenpohjan ekosysteemin suojelu on perustetun suojelualueen (MPA, Marine Protected Area) perusta. Tiedonannossa painotetaan pohjatrollausta kestävämpien kalastusmenetelmien ja –välineiden sekä niiden käyttöön ottoa tukevan tutkimuksen keskeistä roolia ja mm. meristrategiadirektiivin edellyttämän kynnysarvon hyväksymistä koskien pohjan koskemattomuutta. Suomessa ei pohjatrollata.

Tiedonannon mukaan jäsenvaltioiden tulisi perustaa myös merellisiä suojelualueita (MPA) kalojen keskeisille kutu- ja poikasalueille.

Osana meristrategiadirektiivin toimeenpanoa, tiedonannossa tuodaan esille jäsenmaiden velvoite, kansallisesti tai alueellisesti, asettaa kynnysarvo kalastuksessa sivusaaliiksi jääville lajeille. Kynnysarvo on ko. sivusaalislajin kuolleisuuden enimmäisarvo. Tämän jälkeen komissio, käyttäen CFP:n instrumentteja tieteellisen neuvon mukaisesti, esittäisi rajoituksia sivusaalismäärien rajoittamiseksi.

Euroopan meri-, kalastus-, ja vesiviljelyrahaston (EMFAF) lisäksi tiedonannossa tunnustetaan useita mahdollisia rahoituslähteitä toimintasuunnitelman toteuttamiseksi. Komission tarkoituksena on tukea jäsenvaltioita ponnisteluissa hyödyntää eri rahoituslähteitä.

Yksittäisistä lajeista tai lajiryhmistä ja niiden suojelun tai kestävä hyödyntämisen edistämistä tiedonannossa nostetaan esille mm. Itämeren pyöriäinen, Biskajanlahden delfiini, kilpikonnat, sampi, ankerias sekä hai- ja rauskulajeja.

Tiedonannossa tuodaan esille tarve vahvistaa tutkimusta, innovaatiota ja tietopohjaa. Osana tätä kokonaisuutta esitetään myös tiedonkeruun lisäämistä vapaa-ajankalastuksen vaikutuksista kalakantoihin ja meriympäristöön. Lisäksi jäsenvaltioiden EU:n kalatalousalan tiedonkeruun työohjelmia tulisi päivittää ottamaan huomioon nykyistä paremmin tiedonkeruu herkkien lajien jäämisestä sivusaaliiksi ja kalastuksen vaikutuksesta merenpohjaan.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Neuvoston päätelmien hyväksyminen edellyttää jäsenmaiden yksimielisyyttä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Komissio on esitellyt tiedonannon Euroopan parlamentin kalatalousvaliokunnalle 3.3.2023.

Kansallinen valmistelu

Kalastusjaosto (EU17) 10.3.2023

EU-ministerivaliokunta 15.-17.3.2023 (kirjallinen menettely, maatalous- ja kalastusneuvosto 20.3.2023)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.3.2023 (kirjallinen menettely, maatalous- ja kalastusneuvosto 20.3.2023)

E-kirje eduskunnalle 22.3.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

COM(2023)102 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Heikki Lehtinen MMM/LVO, 040 7709496

VAHVA-tunnus

EU/516/2023

Liitteet**Viite**